

ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР
УНИВЕРСИТЕТІ

ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР УНИВЕРСИТЕТІ
КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИСКУССТВ

ШАБЫТ

айлық журналы
ежемесячный журнал
№3 (3) 20.02.2014

*Бір мақсат, бір мүдде,
бір болашақ*

ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР
УНИВЕРСИТЕТІ

Ағалар алқасы:

Мұсаходжаева А.Қ. - ҚР халық артисі, профессор
Дүйсекеев К.Д. - ҚР еңбек сіңірген өнер қайраткері
Мейрамов Т.У. - ҚР халық артисі, профессор
Мұқанова Р.Қ. – ҚР еңбек сіңірген өнер қайраткері
Нөгербек Б.Р. - ҚР еңбек сіңірген өнер қайраткері, профессор
Сығай Ә.Т. - ҚР еңбек сіңірген өнер қайраткері, профессор
Юсупова А.К. - өнертану кандидаты

Редакция мүшелері:

Бас редактор: Гүлім Көпбайқызы
Жауапты хатшы: Мерлан Рымжан
Тілшілер: Қуат Ежембек
Балжан Бекмағамбет
Мирас Әбіл
Александра Поршнева
Камила Габдрашитова
Евгений Лумпов
Дизайнер: Ахат Азтай
Фототілші: Досжан Аяған

ҚҰРМЕТТІ ОҚЫРМАН!!!

Елбасының әр жылғы Жолдауының өзіндік ерекшеліктері де, көпшілік асыға күтетін жаңалығы да болады. Мемлекет басшысының кезекті Жолдауы биыл да еліміз үшін тосын да жағымды жаңалық ретінде жария етілді. Соның бірі әрі бірегейі «Мөңгілік ел» болу стратегиясы. Осы мақсатты жүзеге асыру барысында өнер адамдарының ықпалдары қаншалықты? Біздің оқу орнымыздың бұл жобаға септігі тие ме? Осы сауалдар төңірегінде жауап іздеп, студенттер арасынан сауалнамалар жүргізіп те көрдік. «Шабыт» журналының кезекті үшінші санында сол атқарылған жұмыстардың нәтижесін оқырман назарына ұсынамыз.

Құрметпен, журналдың бас редакторы
Гүлім Көпбайқызы

ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР
УНИВЕРСИТЕТІ

Редакцияның мекен жайы:

Байланыс телефоны: +77756282848, +77751393919

Редакциялық басылым бөлімі

Мекен жайымыз: Астана қаласы, Тәуелсіздік даңғылы 50, 2 қабат №237

E-mail: shabyt_zhurnal@mail.ru

ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР
УНИВЕРСИТЕТІ

МАЗМҰНЫ

Қайрат Байбосынов:

«Бұл жердің ауасы бөлек, жері бөлек, тынысы кең...»
4 бет

Қиял көкжиегі:

Аяғез Ахметова
5-15 бет

Мерлан Рымжан:

«Бір халық, бір ел, бір тағдыр!!!»
6-7 бет

Бауыржан Нөгербек:

«Ұлттық киноның туын көтеруіміз керек...»
8-9 бет

Олжагул Абенова

«Мұратымыз - мәңгілік ел»
10 бет

Назгүл Дүйсенова

«Жас жеткіншектердің бойында театр өнеріне
деген қызығушылықтарын ояту»
11 бет

Мирас Әбіл:

«Мұқанова шәкірттері жеңіспен оралады!»
12 бет

Өлең өрнегі:

Жәнібек Дәуіт
13 бет

Бердімұрат Сайлаубек:

«Оралу»
14 бет

Нұргүл Абдуллаева:

«Кино өнерін тапшылау»
16-17 бет

Қуат Ежембек

«Көзбен көр де, ішпен біл...»
18 бет

ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР
УНИВЕРСИТЕТІ

БҮЛ ЖЕРДІҢ АУАСЫ БӨЛЕК, ЖЕРІ БӨЛЕК, ТЫНЫСЫ КЕҢ...

Қайрат Байбосынов

Қазақстанның халық артисі, Мемлекеттік сыйлықтың иегері,
«Парасат» орденінің иегері, профессор

2010 жылы негізі қаланған «Дәстүрлі ән» кафедрасы Қазақ Ұлттық Өнер университетінің ішіндегі ең жас кафедралардың қатарында. Оқу ордамыз университет болып құрылғалы Ербол Сарин, Айтбек Нұрғызбаев сияқты өнерпаздармен бірігіп, болашақ маман иелерін тәрбиелеп жатырмыз. Сонау 1967 жылы Алматы қаласындағы Республикалық эстрада цирк колледжінде алғашқы қазақ әнінің сыныбын ашқан Ж.Елебеқов, Ғ.Құрманғалиев секілді өнер майталмандарының алдында дәріс алдық. Сондықтан біздің көргеніміз бар, көп нәрсені естідік, білдік, таныдық. Манарбек Ержанов, Қали Байжанов сынды ақсақалдарды көріп, солардан Бүгінде аяқ алысымыз жаман емес. Шабыт ғимаратында «Дәстүрлі ән» кафедрасының ашылуы үлкен серпіліс болды десек, артық айтқандық емес. Жан-жақтан небір талантты жастар келді. Бұл жердің ауасы бөлек, жері бөлек, тынысы кең, алыс қияңнан келе алмай жатқан жастар келді. Енді, міне үлкен өнер шаңырағына айналып отырмыз. Соның дәлелі ретінде қазір өз шәкірттеріміз халыққа, елге танымал белгілі болды. Ә.Қашпабаев атындағы халықаралық конкурстың, басқа республикалық конкурстардың лауреаттары атанып, Президент кубогын жеңіп алдық. Павлодардағы Жаяу Мұса атындағы, Майра атындағы әншілер конкурсынан, Естай, Мәди атындағы, Жүсіпбек атындағы өнерпаздар конкурсынан, Тараздағы Кенен Әзірбаев атындағы конкурстардан бас жүлдені иеленіп келеміз. Мұндай марапаттарға ие болу үлкен қуаныш. Бұл үрдіс басқаларына да әсерін берері сөзсіз. Бұл жерде біз тек әндерді ғана айтып, үйреніп жатқанымыз жоқ. Жастарымыздың шамасы келгенше зерттеу жұмыстарына да ден қоямыз. Мысалы, А.Затаевич, Б.Ерзакович, М.Төлебаев жинаған қазақ әндері нотаға түсірілді ғой. Дегенмен, ол қашанғы солай жата бермек. Халыққа, елге таралу керек. Осы бағдарда жаңадан көптеген дүниелерді жасап жатырмыз. Әрине, оның бір қиыншылығы кезінде мысалы, А.Затаевич дауысына қарап отырып, бірден фортепианода жазды. Енді оны қайтарып алып, тіркесін қойып, буынға бөліп, домбыраға салғанда «аха хау», «беу», «шіркін-ай» секілді жалғаулықтарды жалғауымыз керек. Алайда, мұндай өзгерістер жасағанымызбен ән бастапқы формасын жоғалтпайды. Мәселен, Біржанның «Айтбай» деген әні операға арналып жазылған. Ал кітапқа үділсек, ол Айтбай сұлуға арналғанын байқаймыз. Араларында көп айырмашылық жоқ, тек операда қайырмасы ғана қосылған. Бірақ бұл бір ән болғанымен, екі түрлі мәтінмен айтылғанда өзіндік түпнұсқасы лирикалық, ғашықтық әрі сері жігіттің өзінің сүйгеніне келе жатқандағы көңіл күйін, жүрек соғысын, ғашықтық әуенін білдіреді.

Совет үкіметі кезінде саясатқа байланысты талай әндердің сөздері қысқартылып, басқа мәтіндер жазылған еді. Енді біздің алдымыздағы мақсатымыз - шамамыз келгенше әндердің мәтіндерін өз орнына қою. Мысалға, Ақан серінің «Балқадіша» деген әнінде «Күйеуің сексен бесте шал Қадіша» деп айтады, ал негізінде Балқадіша өзінің тегіне барған, одан қалған үрім-бұтағы бар қазірде. Ал түпнұсқасында ол олай айтылмайды. «Желпілдеп көлге біткен Балқадіша, тоқсан қыз серуенге шықсадағы ішінде дара жұлдыз сен Қадіша» деп, әсерлеп, әдемілеп жазған. Сол секілді алда қыруар жұмыстар көп. Осы әндерді аршып, орнына қоюымыз керек. Әркім айтып өзінше сөзі бұрмаланып кеткен әндердің бәрін тазалап, жақсы дүние жасауымыз шарт. Осы орайда «Гәкку» деген атаумен (500 ән кетеді) Қ.Байбосыновтың орындауындағы әндердің жинағын шығарғалы жатырмыз. Бұл дүниенің жаңалығы - бұрынғы дүниелерді қайталамай, әр әннің әуенін, сөзін дұрыстап, мәтініне ден қойып халыққа оқулық, хрестоматия ретінде ұсынуында болмақ. Келешек ұрпаққа үлгі боларлықтай дүние жасап, осы мақсатты жүзеге асырып, бір жолға қойып кетсем деген арманым бар.

Бүгінде университет қабырғасынан жарық көретін журналдың ашылғаны қуантып отыр. Атауының өзі ғимаратымызбен үндесіп жатқандықтан, мұндағы өнер адамдарына шабыт беретіні сөзсіз. Журналымыздың абыройы көтеріліп, болып жатқан күрделі мәселелерді немесе алда тұрған жоспарларды халыққа жеткізетіндей үлкен дүние болу керек. Астанадағы өнер ордасының қара шаңырағындағы көптеген таланттарымыздың тыныс-тіршілігінен сыр шертіп, қоғамымызбен тығыз байланыста болатынына сенемін.

«Сәндік қолданбалы өнер» мамандығының IV курс студенті Ахметова Аягөздің жұмыстарын назарларыңызға ұсынамыз.

Қыз ызату

Жаңа

Қос Қызыл

Жас келіншек

ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР
УНИВЕРСИТЕТІ

БІР ХАЛЫҚ, БІР ЕЛ, БІР ТАҒДЫР!!!

PS: Журналымыздың бұл санында оқырмандар назарына Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә.Назарбаевтың 2014 жыл 17 қаңтардағы «Қазақстан жолы - 2050: бір мақсат, бір мүдде, бір болашақ» атты Қазақстан халқына Жолдауын насихаттау мақсатында өнер ордамызда атқарылып жатқан іс-шаралардың бастамасын ұсынамыз. «Бүгінде Отанымыздың жетістіктері - әрбір азаматтың ұлттық мақтанышы. Күшті, қуатты мемлекеттер ғана ұзақ мерзімдік жоспарлаумен, тұрақты экономикалық өсумен айналысады. «Қазақстан - 2050» стратегиясы - барлық саланы қамтитын және үздіксіз өсуді қамтамасыз ететін жаңғыру жолы. Ол - елдігіміз бен бірлігіміз, ерлігіміз бен еңбегіміз сыналатын, сынала жүріп шыңдалатын үлкен емтихан. Стратегияны мүлтіксіз орындап, емтиханнан мүдірмей өту - ортақ парыз, абыройлы міндет!» деп, Елбасы өз жолдауында атап өтті. Осы мақсатты жүзеге асыру барысында университетіміздің атқарар рөлі қаншалықты? Алда қандай жоспарлар күтіп тұр? Міне, осы сауалдарға жауап іздеу барысында тілшілеріміздің дайындаған жұмыстарын ұсынып отырмыз.

Гүлім Көпбайқызы

Еліміз егемендік алып ел іргесі бой көтеріп мемлекетіміз гүлденіп, дамып келе жатқанына талай жылдың жүзі болды. Келешектің кемел болашағын құру мақсатында ұлтымыздың көшбасшысы Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев кезекті жолдауын жұрт назарына ұсынды. Қаңтар айының 30-ы күні білім ордамызда Елбасының халыққа жолдауын түсіндіру мақсатында аға буын өкілдерімен қатар университетіміздің ректоры А.Қ.Мұсахаджаеваның қатысуымен студенттер арасында өткен үлкен жиынға арнайы барған едік. Сол отырыстағы маңызды сәттер мен сүбелі сөздерді өз оқырмандарымызбен бөлісуді жөн көріп отырмыз.

А.Қ.Мұсахаджаева: Сарыарқаның төрінде орналасқан әсем университетіміз бүгінде еліміздің асқақ данқын шарықтатып, ізгі лебіздерін жинауда. Барлық тілде сөйлейтін ол - өнер. Ұлттық құндылықтарымызды өзіміздің өнер арқылы жеткізу біздің асыл мұратымыз. Мемлекет басшысы Н.Ә.Назарбаев «2050 мәңгілік ел» жолдауында мәдениеті мықты ел ұлттың негізі деп атап өтті! Ол дегеніміз бізде оқитын әрбір жүрегі қазақ деп соққан студенттерге айтылған сөз. Себебі біз тәуелсіз мемлекетімізге сый құрметпен қарайтындығы. Сондықтан бәріміз ұстанған үш тұғырлы тіл саясатының басын біріктіретін ана тілімізді ұмытпауымыз тиіс. Қазақ тілі - жастардың жадында сақталып, мәңгілік елдің тілі болады. Сіздерге көп көңіл бөлудеміз. Соның нәтижесінде сіздер әсем ғимаратта барлық жағдайы жасалған жатақханада тұрып жатсыздар. Осының бәрі елбасымыздың сіздерге деген сенімі мен ілтипаты. Ендігі біздің міндетіміз - мәңгілік ел құруға барынша ат салысу.

М.Ж.Жолдасбеков: Сіздер осы елдің иесі, қожайынысыздар. Ата-бабамыз ақ найзаның ұшымен, ақ білектің күшімен осы ұлан ғайыр аумақты сіздер үшін сақтап қалды. Алаштың арыстары бір идея үшін жан қимап па еді. Ол тұғыры биік тәуелсіз мамлекет. Сіздер ақ пен қараны, жақсы мен жаманды танып біле алатын жасқа жеттіңіздер. Дүбірге толы дүние жүзінде ұлт алауыздығы туындап, ел ішінде саяси тұрақсыздық пайда болып жатыр. Иновациялармен техника дамыған заманда ұлт ішіне іріткі салу оңай.

ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР
УНИВЕРСИТЕТІ

Сондықтан сіздер ерекше құштарлықпен өз отанымызды сүйеге тиіссіздер. Бірлігіміз бекем болуы қажет. Елге, жерге, руға, бөлінуі бүгінгі буынға жат. Себебі сіздер ақылды, парасатты болуларыңыз тиіс. Отанға деген сүйіспеншілігіңізді жат күштерге еріп, өзге мақсатқа пайдалануға мүмкіндік бермеңіздер. Қазақта сөз бар: «бөлінгенді бөрі жейді» деген. Және де тағы бір мақалдың айтылуы оңай болғанымен мағынасы терең, «Алтау ала болса ауыздағы кетеді, тәртеу түгел болса төбедегі келеді». Ынтымағы жарасқан мемлекеттің өсіп өркендеуі сіздерге байланысты. Аға буын ретінде біз құлдырамастай болған одақтың құлауын, экономикалық дағдарысты да бастан кештік. Біздің борышымыз тәжірибемізбен бөлісіп бағдар көрсету. Президентіміздің «Болашақты зерделей алатын данышпандық қасиеті бар. Кезінде ел астанасын Алматыдан Ақмолаға көшіру туралы ойын мен де қолдамаған болатынмын. Енді төңірікке қараңыздаршы нағыз тәуелсіз елдің астанасы».

С. Алимкулова (саясаттану пәнінің ұстазы): Ғасырлардан ғасырларға елімізді мекендеген ата бабамыздың арманы, таңбалы тастары қашалып тарих беттерінде мәңгілік ел құруға ұмтылғаны әмбеге аян. Бүгінде қазақ жерінде сол арманның орындалған күні туды. Еліміз дамыған мемлекеттермен терезесі тең түсіп отыр. Бұл әрине, халқымыз бен ұлтымызды бастаушы елбасымыздың арқасы. Қиындыққа толы күндер артта қалып, жарқын болашақтың жаңа жолын айқындап берді. Ұстанған салиқалы саясатымыз өзге елдерге үлгі болып, біздің елмен санасатын мемлекеттер саны да артты. Менің көңілімнен шыққаны ұмыт болып бара жатқан ұлттық құндылықтарымыз, оның ішінде салт - дәстүр, әдет - ғұрыпымыздың қайта жаңғырып, зерттелуіне аса мән беріп отырғаны. Мәңгілік елдің тарихы да мәңгі болуға тиіс. Ұлттық идеологияның түбінде бірлігі жарасқан қазақ халқының тарихқа толы тағдыры жатыр. Мәңгілік

Осындай ұлт жанапырларының жиылған ортасында рухтандыратын көрінсің куәсі бола отырып, ішкі жан дүниеміз тылсым сезімге бой алдырды. Әрбір айтылған сөздер тыңдар құлақтың құрышын қандырып қана қоймай, жүректерге жол тауып жатқандығын жастардың шынайы байқауға болатын... қошеметтерінен

Қазақстан 2050

www.strategy2050.kz

Бетті әзірлеген: Мерлан Рымжан

КАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР
УНИВЕРСИТЕТІ

ҰЛТТЫҚ КИНОНЫҢ ТУЫН КӨТЕРУІМІЗ КЕРЕК...

Қазақстан Республикасының еңбек сіңірген қайраткері,
өнертану кандидаты,
кинотанушы, ҚазҰӨУ «Өнертану» кафедрасының жетекшісі,
профессор- Нөгербек Бауыржан Рамазанұлы

-Бауыржан аға, еліміздегі кино мектебінің негізін қалаушылардың алғашқысы екеніңіз өнер саласында жүрген адамдардың бәріне аян.

Өңгіменің басын осы ұстаздық жолға кеуіңізден бастасақ.

-Өнердің қай саласы болмасын мейлі театр, мейлі кино болсын біріншіден, оның негізін қалаушы тұлғалар болуы керек. Екіншіден, сол жасаған дүниелерді жалғастыратын тағы да буын керек. Басқаша айтқанда, сол өнердің адамдарын дайындайтын мектеп керек. Осындай проблема бізде 90-шы жылдары туындады ғой. Бұрын біздің байланыстарымыздың, аманаттарымыздың бәрі соғысқа байланысты Мәскеу, Ленинградта дайындалды. 90-шы жылдары тәуелсіздікке қол жеткізгенде Алматы театр және кино институтына (қазіргі Т.Жүргенов атындағы Қазақ Ұлттық Өнер академиясы) жұмысқа шақырылды. Әмен аға Хайдаров екеуіміздің алдымызға «Кино және телевизия» деканатын ашу осыған орай арнайы мамандықтарды дайындау мақсаты қойылды. Әмен аға мультипликатор курсы алды, мен «кинотану» мамандығына шәкірттер қабалдадым. Содан келесі жылдан бастап операторлар, режиссерлер, т.б. қосылды. Енді осы оқиға 2010 жылы Астанадағы Қазақ Ұлттық Өнер университетінде жалғасты. Арнайы шақыртумен келіп, «Өнертану және операторлық өнер» деген кішігірім кафедралар аштық. Қазірде ол үлкен екі кафедраға айналды: «Кино және телевизия», «Өнертану». Біраз мамандар істейді. Біз енді сол өнертануды алғанда 2010-шы жылдары «кинотеледраматургияға» Әкім Тарази, «театртану» мамандығына Еркін Жуасбек, «кинотану» мамандығына мен қабылдадым. Бүгінде бізге А.К. Юсупованың жетекшілігімен «өнертану» мамандығы да қосылды.

-Алғашқы кинотарихшыларымыз және өзіңізбен үзеңгілес болған кинотанушылар жайында не айтасыз?

-Шынын айту керек, бізде өнертану онша жақсы дамымаған. Кино сыншыларымыз көп болған жоқ. Алғашқы кино тарихшымыз деп, Мәскеуде білім алған Қабыш Сиранов ағамызды атасақ, содан кейін кино тарихы және кинодраматургия саласында кандидаттық диссертация қорғаған Камал ағамызды атаймыз. Содан келе ВГИК-ті бітірген біздер: Қ.Әлімбаева, Г.Айнағұлова, Ғылым Академиясынан: Р.Оспанова, Р.Абдуллахатова, т.б. қосылдық. Былай қарағанда бес-алты кинотанушыларымыз бар. Олар енді өз кезеңінде біраз еңбек атқарды. Мәселен, «Очерки казахского кино», «Тенденции развития киноискусства Казахстана» деген кітаптар жарық көрді. Оны бірінші қадам деп ойлауға болады. Бүгінде бізде үш өнертану кандидатымыз, екі доктор phd қорғалды. Соған қарағанда алғашқы жақсы қадамдар бар. Кинотану, кино сыны шыққан киноға тек қана пікір жазумен шектелмейді. Оның ең үлкен биік шыңы - кино теориясы. Ол жанағы біздің режиссерлердің шығармашылық жолын, түсірген фильмдерін сараптау, жазу, оны жарыққа шығару. Осы тұрғыдан қарағанда бізде әлі де біраз дүниелер жасалмаған.

-Өзіңіз мұрындық болған мамандықтың ашылғанына жиырма жылдың көлемінен асты. Әлі де болсын, шешімін таппай келе жатқан қандай мәселелерді алға қояр едіңіз?

-Ал енді 93-ші жылдан бері осы салада кино сыншыларды, кинотанушыларды дайындап келе жатырмыз. Менің кинотанушы ретінде, кино маманы ретінде үлкен арманым - қазақ киносындағы аға буын режиссерлеріміз: Ш.Айманов, С.Қожықов, М.Бегалин, А.Қарсақбаев еңбектерін жинап, том-томдап шығарсақ. Солардың шығармашылық жолын зерттесек. Неге олай болмай жатыр? деген сауал туады ғой. Ашығын айту керек, мәдени саясат жағынан қарағанда өнертануға үкімет тарапынан аса қатты көңіл бөлінбейді. Жеткіліксіз әлі де. Біріншіден, бізде өнерге байланысты журнал жоқ. Аз-кем үш-төрт журналымызда жабылды. «Жаңа фильм», «Азия фильм», т.б. болған. Баяғыда бір кеңістік болғаннан кейін Мәскеуде «Искусство кино» деген журналға мақалаларымызды жіберіп тұратынбыз. Қазіргі таңда өте қиын. Егер де ғылыми мақалалар жазсақ, тек конференцияларда оқумен шектеледі. Оны басып шығарғанның өзінде тиражы аз.

-Бұл мәселені қалай шешуге болады?

-Бізде «Өнер» баспасы бар. Дегенмен, өнерге байланысты арнайы ғылыми республикалық журнал болса. Онда театр да, кино да, балет те қамтылса. Жүйе бойынша қазіргі жастар магистратура, докторантураға түскеннен кейін уақытылы жұмысын қорғауы керек. Бұрын ол адамның өз еркінде еді. Сіз аспирантураға түсесіз бе, түспейсіз бе, түспеген күннің өзінде өз қалауыңызбен жазып келіп қорғауға мүмкіндіктер болған. Ғылыми институтта, әйтпесе жоғары Өнер институтында тақырыбынды тіркеп аласың да, асықпай жаза бересің. Қазірде осының бәрі жүйелі түрде тәртіпке келтірілді. Бес жылдың ішінде ғалым болып шығуың керек. Бірақ, осы бес жылдың ішінде инфо-факторға байланысты арнайы комиссиялары бар Министрлікпен бекітілген журналдарға мақалаларыңды шығаруың керек. Мен сол бекітілген

ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР
УНИВЕРСИТЕТІ

журналдар жөнінде айтқым келеді. Өйткені, біз қарасак Білім және Ғылым Министрлігінің бекіткен тізімінде біз филологияға жатамыз. Өнертану деген жеке сала жоқ.

- Не себеппен? Мүмкін сол тұғырлы орындарға жағдайды баяндайтын арнайы мамандар керек шығар?

- Әрине, бұл жағдайды біріншіден, сол жерде ғылымды қарастыратын комитеттің арнайы мамандары білу керек. Олар мәдениеттану мен өнертану бір сала деп ойлайды. Мәдениеттану көбінесе философияға жақын ғой. Ал, «өнертану» деген ол нақты театр өнері болсын, кино өнері болсын, қалам өнері болсын соны зерттейтін сала. Осыған дұрыс көзқарас жоқтың қасы. Жалпы, әлем бойынша өнертануға байланысты инфо-фактор журналдарын табу өте қиын. Өте аз, жоқ деп айтуға болады. Филология бар, педагогика бар. Біз енді педагогикамен шектелмейміз ғой. Бұл үлкен мәселе шешілген жағдайда өнертану жақсы қарқынмен дамытын еді. Мәселен, қазір олимпиада өтіп жатыр. Оған қаншама спортшыларымыз қатысуда. Әйтеуір, отандастарымыз ондыққа, отыздыққа, жүздікке ілініп жағыр. Ал, енді салыстырмалы түрде қарасак, бізде өнертану жағы солай ма?! Біздің өнертанушыларымыз сондай танымал ма? Қажеттілігі, құндылығы бар ма? Егер қандай да спортшыларымыз қатысса, оған әкімнен бастап, елбасының өзі батасын береді. Барып, жанкүйер болады. Екіншіден, олар қандай да бір жетістікке жетіп елге оралғаннан кейін зор құрмет жасалынады. Қоғамның барлығы жеңімпаздарды қаһарман ретінде танып жатады. Сондай көзқарас қазір бізге жетіспейді

- Бүгінде оқуын тәмәмдаған қаншама өнертанушыларымыз бар. Сол мамандар осы олқылықтардың орнын толтыра алмағаны ма?

- Менің арманым бар. Осы мамандықтарға қоғам арасынан қызығушылықпен, осы салаға деген сүйіспеншілікпен арнайы келетін оқушыларымыз болса. «Мында конкурс аз екен, анда он үміткер мында бес үміткер екен» деген оймен келмеу керек. Кинотанушылар тек киносыншы, кинотеоретик қана болып жұмыс атқармайды ғой. Олар журнал-газеттерде, телевизия саласында редактор болып та қызмет атқарады. Қаншама түлектеріміз қазір ұлттық арналарда осы мамандықпен қызмет атқаруда. Соның арқасында телебағдарламаларымыздың сапасы көтерілді деп ойлаймын. Біздің мамандар отырады ғой. Сондағы кинолардың көрсетілім кестесін жасағанда, білікті маман екенін көрсетіп, дұрыс таңдау жасайды. Көрерменге қызықты, мағынасы бар фильмдер ұсынылып жүр ғой байқасақ. Осындай қадамдар бар, алайда әлі де ол жеткіліксіз.

- Елбасымыз қазақ халқына «Мәңгілік ел» жобасын ұсынды. Кино саласында біз мәңгілік болу үшін не істеуіміз керек?

- Шет елдің киноларымен салыстырғанда, қазақ киносының тарихы теренде емес. Түрксиб фильмінде ұтымды эпизод бар. Пәезд келгенде қарапайым халық өгізге мініп қуады, болмағасын секіріп түсіп, жаяу қуады. Біз, міне осы жағдайдамыз. Жете алмаймыз. Ал, спортта ондай мәселе жоқ. Мен соған таң қаламын. Менің ең үлкен арманым - кинотанудың өзіндік жеке мектебі болуы керек. Неліктен? Мысал келтірейін. Эстонияда семиотик болған. Ол әдебиетке байланысты зерттеулер жасаған. Сонында шәкірттерін қасына ертіп, керемет мектептің негізін қалап шығарды. Бізде осындай дүниелер жасауымыз керек. Қалай дүниежүзіне танымал боламыз? деген сауалдың тууы шарт. Алайда, шығармашылық жолындағы қауымның басым көпшілігі экшн жанрында, кассалық фильмдер түсірсек, өркениеттігімізді көрсетеміз дейтіні бар. Бұл дұрыс жол емес! Өйткені, коммерциялық кино өнерге жатпайды. Ондай фильмдер тек тауар ретінде қарастырылады. Голливудпен сайысқа түсіп, олардан артық жасаймын дегеннің өзі қияли арман. Себебі, әлемнің түкпір-түкпірінде миллиондаған кинотеатрлары болғандықтан, олар миллиардтаған ақша салады. Қазақстанда да бар ол кинотеатрлар. Ал, біздің демографиялық жағдайымыз санаулы болғандықтан, ұлттық киноның туын көтеруіміз керек. Ш.Айманов бастап кеткен дәстүрлі киноны жалғастыруымыз керек. Иә, «Жаужүрек мың бала», «Біржан сал» осы фильмдерде бұрынғы дәстүр бар ғой. «Қыз Жібек» фильміне байланысты киносыншы Фоминнен бастап жазды ғой, халықтың қалай қабылдағанын. Біз кино өнері арқылы тарихымызды, елдің өнерін, дәстүрін көрсетуіміз керек. Міне, осындай фильмдерге ақша бөлінуі керек. Сонда ғана мәңгілік елде мәңгілік өмір сүре аламыз.

- Тың пікір, ұтымды ойлар білдіргеніңізге рахмет!

КАЗАК ҰЛТТЫҚ ӨНЕР
УНИВЕРСИТЕТІ

ОҰМАҚТЫ ОҰ

10

МҰРАТЫМЫЗ - МӘҢГІЛІК ЕЛ

Қазақ Ұлттық Өнер университетінің ақпараттық-кітапхана қызметі 2014 жылда атқаратын жұмыстарының басты мақсаттары мен міндеттерін Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаевтың 2014 жыл 17 қаңтардағы «Қазақстан жолы - 2050: Бір мақсат, бір мүдде, бір болашақ» атты Қазақстан халқына жолдауымен тығыз байланыстыруды көздеп отыр. Осыған орай бірнеше талаптарды ерекше атап өту жөн. Мәселен, бағдарламаның басты мақсаты - білім беру, ғылым, өндіріс жүйесінде мамандардың кәсіби біліктіліктерін дамыту және отандастарымыздың отансүйгіштік қасиеттерін арттыру

негізінде экономиканың жоғарғы технологиялық және ғылымды қажетсінетін салалар үшін бәсекеге қабілетті мамандар даярлау болып табылады.

«Мәңгілік Ел» жастар қозғалысының мақсаты - «Қазақстан - 2050» стратегиясында қойылған мақсаттар мен міндеттерді белсенді түрде жүзеге асыруға өз замандастарын тарту және олардың әлеуметтік-мәдени деңгейін көтеру.

Сондай-ақ:

- қазақ халқының салт-дәстүрі мен мәдениетін сақтау, ұлтаралық татулық пен дінаралық толеранттылықты нығайту;

- жастар мен студенттерге терең білімге, заманауи ғылымға және ұлттық тәрбиеге құнтарлығын арттыру жолында жұмыстар атқару арқылы Елбасының бастамаларына қолдау көрсету;

- университет жастары кәсіпкерлік, ғылым мен білімнің жаңа әлемдік деңгейіндегі жетістіктерін меңгеру арқылы өздерінің бар ақыл-ойы мен күш-қуатын «Мәңгілік Ел» ұлттық идеясына сүйене отырып, Тәуелсіздігімізді нығайтуына сенімділіктерін білдіру;

- қазіргі таңдағы білім берудің жаңа парадигмасы ғылыми ақпараттық мәдениеттің инновациялық принциптері баяндалып, жоғары оқу орындары студенттерінің заман талабына сай ақпараттық мәдениетінің, соның ішінде ғылыми - ақпараттық мәдениетті игеруі тиіс.

Елбасының Жолдауы еліміздегі көкейкесті деген мәселелерді дер кезінде көтерін отыр. Маңызды құжатта, білім беру, денсаулық сақтау, салаларында заманауи инновациялық технологиялар мен әдістерді енгізуді жалғастыру, жастарды отансүйгіштік рухта тәрбиелеу, индустриялық-инновациялық даму жобаларын ел игілігі үшін ұтымды пайдалана білу сияқты мәселелер ұтқыр ой тастай отырып ортаға қойылды. Білім беру саласы бойынша Елбасы жастардың білімге қол жеткізуі үшін оларға әлеуметтік көмек көрсету, оқу орындарының базасын нығайту туралы жақсы айтты. Елбасы жолдауында мәдениет саласын нығайтудың өзекті мәселелері де анық көрсетілді. Бұл өнер адамдарына үлкен серпін берері сөзсіз. Осы орайда Елбасының Жолдауы өнер ордамыздағы Қазақстанның болашақ өнерлі жастарын білім нәрімен сусындатып, еліміздің мәдениеті, өнері мен өркениетінің дамуы мен биік белестерінен көрінуіне айқын жол ашып, сенімді нық қадамдар жасауына ықпал етеді деген үміттеміз!

Ақпараттық кітапхана қызметі сіздердің назарларыңызға жоғарыда айтылған айтулы оқиғаның көрінісі ретінде қаңтар айының 20-шы жұлдызы күні кітапхананың оқу залына «Қазақстан жолы - 2050: Бір мақсат, бір мүдде, бір болашақ» атты кең көлемді кітап көрмесін ұйымдастырды. Көрме жолдауда айтылған негізгі мақсаттар мен бағыттарын ашып көрсете отырып, Елбасының ұшқыр ойлы сөзімен және Елбасының жолдауда атап көрсеткен жеті ұстанымын негізге ала отырып жасалды.

ҚазҰӨУ-нің анықтама-библиографиялық және ақпараттық жұмыс бөлімінің жетекшісі
Абенова Олжағұл Базарбайқызы

КАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР
УНИВЕРСИТЕТІ

ЖАС ЖЕТКІНШЕКТЕРДІҢ БОЙЫНДА ТЕАТР ӨНЕРІНЕ ДЕГЕН ҚЫЗЫҒУШЫЛЫҚТАРЫН ОЯТУ

Театр - көрерменнің тіпті түсінде көрмеген
не армандамаған ойларының орындалатын орны
Петер Цадек

Театр өнері адам баласының ақыл-ойы мен сезім пернелерін сөз бен іс арқылы білдіруге талпынған пиғылынан туындаған, рухани шығармашылық әрекетінің көрінісі. Театрдағы көріністер арқылы көрерменнің бойында сұлулық, жақсылық, адамгершілік, махаббат, рухани байлық сияқты ізгі қасиеттер қалыптасатындығы барлығымызға аян. Әсіресе, қазіргі заман көшінен қалмай өсіп келе жатқан балаларымызға осы қасиеттерді, құндылықтарды ұялату әрбір ересек адамның парызы десек те болады.

Міне, осы мақсатта, жас жеткіншектердің бойында театр өнеріне деген қызығушылығын ояту мақсатында, Астана қаласы Махамбет Өтемісұлы атындағы оқушылар сарайы мен № 2 Өнер мектебін ұйымдастыруымен үстіміздегі жылдың 11,12 ақпан күндері «Театр» номинациясы бойынша «Шаттық» байқауы өткізілді. Байқауға қала мектептері мен колледждерінің театр ұжымдары қатысты. Театр ұжымдары қойылымның көрерменнің жүрегіне жеңіл, түсінікті, көркем жетуі үшін бар өнерлерін салды. Әрбір ұжымның алып келген сахналық көрінісі өзінше дара, адам санасына ой салатындай ерекше болды. Мысалы, № 69 мектеп - гимназиясының дайындаған Ғ. Ештанаевтың «Емен - ұзақ жасайтын ағаш» атты көрінісі Сәкен Сейфуллиннің өмірі туралы баяндаса, № 59 мектеп - лицей ұжымы У.Шекспирдың «Отелло» спектаклін көрсетіп, көрерменді тәнті етті. Әсіресе, Яго ролін сомдаған оқушы көрерменнің көзайымына айналды. Оқушылар үлкен театрларда сомдалып жүрген образдарды, көрсетіліп жүрген спектакльдерді алып, кәсіби актерлардан үлгі түспеуге тырысып жатты. «Еңлік - Кебек», Т.Ахтановтың «Күшік күйеу», «Үміт», «Хан Кене», «Қалқаман - Мамыр», Қ.Бекхожин «Ұлан асу», Б.Соқпақбаев «Менің атым Қожа», Т.Ахтанов «Ант», А.Чехов «Хамелеон», М.Ю.Лермонтов «Маскарад» сияқты спектакльдер өз көрермендерінің жүрегіне жол таба білді. № 64 мектеп - лицейдің Қ. Жүнісовтың «Алғашқы махаббат», № 14 мектеп - гимназиясының «Сад без земли...» атты қойылымдары үздіктер қатарынан табылды. Кәсіби маман болмаса да көздері бал-бұл жайнап, сахнада өз ролін бойындағы бар өнерімен, жігерімен орындап жатқан оқушыларды көргенде өнерге ғашық, өнер арқылы жақсылықты үйреніп, жамандықтан жиренетін, өзіне, өзгелерге ізгілік дәнін себуге дайын жандар бар екендігіне қуанасың. Мұндай жеткіншектер барда өнердің еш уақытта өлмейтініне, насихаттала беретіндігіне, театр әрдайым өз көрерменін табатындығына сенемін.

Астана қаласы № 2 Өнер мектебі
Дүйсенова Назгүл Жетпісбайқызы

ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР
УНИВЕРСИТЕТІ

МҰҚАНОВА ШӘКІРТТЕРІ ЖЕҢІСПЕН ОРАЛДЫ!

Не көрсем де алаш үшін көргенім,
Маған атақ ұлтым үшін өлгенім!

- деп, жалынды жырларымен жасындай жарқылдаған, небәрі 44 жыл ғұмыр кешкен Мағжан Жұмабаев өзі өмірден өтсе де артына өлмес мұрасын қалдырды. Кеше ғана қаңтар айының 31-ші жұлдызында Алматы қаласында Сүлейман Демирель университеті қабырғасында «М.Жұмабаев» атындағы халықаралық әдеби-шығармашылық, өнер бірлестігінің ұйымдастыруымен алты алаштың ардақ тұтар арысы, асқақ ақын, қайраткер тұлға Мағжан Жұмабаевтың туғанына 120 жыл толуына орай «Тек «Ел» деген сөз үшін» атты талантты жастардың республикалық сайысының қорытынды марапаттау рәсімі болып өтті. Аталмыш байқау 2013 жылдың қазан айында басталып, желтоқсан айында жұмыстарды қабылдау тоқтатылған болатын. Байқауда еліміздің 27 ЖОО-нан келген студенттерінің 200-дей жұмысы төмендегідей 4 бағыт бойынша бақ сынады:

1. Қысқа көлемді бейнебаян (М. Жұмабаев немесе барша алаш зиялыларының қызметі мен өміріне, артына қалдырған мұрасына байланысты. Бұл шарттар аталған үш бөлімге де қатысты);
2. Көркем сөз (эссе, әңгіме, т.б.);
3. Көсем сөз (публицистикалық мақала);
4. Поэзиялық шығарма, яғни жас ақындар мүшәйрасы;

Конкурс барысында көркемсөз (проза) бағыты бойынша жарысқа түскен 200 шығарманың ішінен озық шығып, ҚР еңбек сіңірген қайраткері - Роза Мұқанованың шәкірттері, Қазақ Ұлттық Өнер университетінің студенттері, өзіміздің болашақ өріптестеріміз - Ануар Зейнеп пен Жайлыбай Жанат жүлделі оралды. Зейнептің қаламынан туған «Ай жұтылған түн» I орынды олжаласа, Жанат жазған «Жасын» III орынды еншіледі. Бұл жеңіс бәрімізге ортақ жеңіс!

«Түркиядан келген және өзіміздің елдің тілшілері маған сұрақ қойды: Неге «Ай тұтылған түн» емес, «Ай жұтылған түн»? - деп. Мен шығармамды «Ай жұтылған түн» деп атаған себебім: ақын

Мағжан қайтыс болар алдында терезеден төніп тұратын ай сәулесі түспей қалады. Осы сәтте мен оның Алаш үшін кінәсіз кеткендігін сол кездегі қоғам түсінбесе де, аспандағы айдың өзі мұңайып, Мағжан мұңын көтере алмады деген ой айтқым келді. Қысқаша оқиғасын айтсам, Мағжан түрмеге түскен камерада Мағжаннан бұрын 30 жыл темір қамауда отырған Сағи деген шал болады. Ол Жұмабаевты таниды, ақын екенін біледі, бірақ сынау үшін әдейі танымаған танытады. Содан Мағжан өзінің «Тек «ел» деген сөз үшін» атты поэзиясын оқи жөнеледі. Оқиға осылайша өрбиді. Конкурстың тақырыбы осыған аттас болғандықтан Мағжанға осы өлеңді оқыттым», - дейді жас талант Зейнеп Ануар.

Жанат Жайлыбай қуанышты сәтін бізбен былайша бөлісті: «Қазақ руханиятына шығармалары жасындай, найзағайдай жарқылдап, сезімдерге ерекше күй сыйлаған Мағжан емес пе еді?! Мағжанымызға сол кездің үкімет, саясаты да жасынның жай отындай тигені де ақиқат. Осы ойымды айқындай келе шығармамның атын «Жасын» деп алдуды ұйғардым. Шығарманы бастамас бұрын көп іздендім. Мағжантанушы, Мағжанды зерттеп жүрген Хусейн атты ағамызбен кездесіп, Мағжан жайлы көптеген мәлеметтер жинадым. Біздер біле бермейтін тұстарын іздедім. Және меңзеген арманым жеткен де сияқтандым. Мағжан атамның өмірден қалай өткені беймәлім болғасын, осы репрессияға ұшырар алдындағы тағдырын, сол кезде Мағжанға қарсы болған партияларды астарлап жеткізгім келді. Шығармамды қысқаша баяндасам, Мағжанның Француз атты досы болады. Оны Мағжан өте ақылды, дана деп біледі. Кейде ол Мағжанға өлең оқып, сол өлеңді Мағжанның өзіне, Мағжанның атынан жариялауды бұйырады. Неге олай істегенін белгісіз көріп жүрген Мағжан, көптеген шытырман оқиғадан кейін Француз деген өзінің Музасы екенін түсінеді. Ол оған тиесілі елес кейіпі екенін біледі. Шығарма осы оқиғадан кейін де мистикамен бітіп, жұмбақ оймен аяқталады. Бұл жеңіске жетуіме ықпалын тигізген өнердегі ұстазым Роза Мұқановаға зор алғысымды білдіремін. Өнердегі алғашқы жетістігімді Мағжан ақыннан бастағаным бақыттымын!»

«Шабыт» журналының атынан Жанат пен Зейнептің шығармашылықтарына толағай табыс тілейміз!

Татулықтың себебі

Бұл өмірде жетелейді тек мұрат,
Бұл өмірді сүре бергім кеп тұрад.
Оғаштығы жоқ бір-ақ,
Үй болғасын ұрыс-керіс боп тұрад.

Үйімізде болса бірақ көрмейміз,
Өзгелердің айтқанына көнбейміз.
Ағамыз бен жеңгемізден көріп қап,
Мұның не деп жазғырамыз, тергейміз.

Жас отаудың әрқашанда, қосы жәй,
Бір-ақ кейде боп тұрады тосын жәй.
Қанша тату болғаны мен кей кезде,
Сол отаудан үн шығады осылай...

Ағам кейде дау көтерер кеш тұрып,
Мұның өзі әдет болар ескілік.
Торға түскен сауысқандай саңқылдап,
Жеңгеміздің дауысы шығар естіліп.

Кейде ашулы, кейде еркелеп жүретін,
Жеңгелер-ай, ердің бабын білетін.
Арасында аздап соққы алса да,
Ағамызды жөнге салып жүретін.

Жанжалдары қылығындай баланың,
Бұның бәрі, сыйластықтан қарағым.
Бірін-бірі ашуменен жөнге сап,
Бір-бірінің бағатұғын қабағын.

Мынау дәлел, бұның бірі дерек қой.
Татулыққа бастайтұғын себеп қой.
Бақытыңды сақтау үшін мәңгіге,
Арасында жанжалдасу керек қой.

Байланып қалдым...

Көрермен дерін көндіріп алған көк жәшік,
Байланып қалам, өзіңді көрсем мен де ашып.
Байланып қалам, толмайды көңіл кей кезде,
Жасалып жатса күнәнің бәрі күнде ашық.

Бүгінде саған байланып қалдым көз алмай,
Кірпіктерімнің қозғалған сәтін сезе алмай.
Байланып қалдым, эфирден көрген елік қыз,
Бағдарламаңның бітерін сезіп төзе алмай.

Тікелей эфир, бірінде ғана бес күннің,
Жүрекке білем, әмірі жүрмес епкімнің.
Қолқалап жүрек, қоңырау шалдым еріксіз
«Байланыстасыз» - деп биязы, нәзік естілді үн.

Сол сәтте менің кеудемді торлап, жанды үміт,
Байланып қалған секілді тілім мәңгілік.
Үн қата алмай, тек тыңдап тұрдым даусыңды,
Мына әлем маған тұрғандай сірә жаңғырып.

Эфирде тұрып танысу қиын, қырындап,
Сенде баурайсың, көріктім, көзің жымыңдап.
Есімді енді жинаған сәтте сәбидей,
Құлақты жарып, трубка тұрды пыңылдап.

Байланып қалдым, сол күннен саған көк жәшік,
Тікелей эфир көп болсын, сырын көпке ашып.
Тербетіп жанды, даусыңды естіп тұрайын
Эфирден жиі көрінші ару мен ғашық.

Дәуіт Жәнібек

Оралу

Ұлына деген махаббаты - күш қуат бергендей болды. Сағи қарт қарынының апқанын да ұмытып, лашығынан оқша атылып шығып, Нарымбет ауылына қарай бет алды. Аяғын тез-тез басып келеді. «Құшағыма ұлымды басып, құштарлана маңдайынан сүйсем ғой» - деген, ұшқыр қиялы қияға қарай жетелеп әкетті. Бауыр еті баласының өзін түсінетініне кәміл сенімді. Жүзіне күлкі үйріліп, көзінен қуаныш байқалады. Ой жетегіне еріп келе жатып, ауылға қалай жеткенін де байқамай қалды. Ауыл шетіне келіп терең дем алды, жан-жағына көз тастап еді, кеш батып қалыпты. Түстегідей күн ыстық емес, салқын самал ғана есіп тұр. Қызарып батқан күн, жан-жағын қызыл арайға шомылдырып, ұясына еңкейіп барады. Сағи қарт ұзақ тұрды. Бетін сипаған самал-жел әлгіндегі сенімін ұшырып әкеткендей. Өзіне деген сенімі судай сылдырап, сай-салаға ағып кеткендей күйге түсті. Бірақ «үмітсіз шайтан» деген бар емес пе?! Сағи да үмітін үзбеді. Сәл кідірді де, таныс көше бойымен, таныс үйге бет алды. Жүрегі дүрсілдеп қоя берді. Аяңдап басып үйдің ауласына да жетті. Енді кері қайтарға жол жоқ. Сағи қарт жүрегі кеудесіне сипай дірілдеп, үйдің есігіне жақындай бергенде, есіктен жалба-жұлба бір әйел шыға келді. Тура алдында тұрған Сағидан құдды бір жын көргендей шошынып, айқайға басып, Сәрсенді шақырды. Сәрсен де жалма-жан атып шығып, күректей қолдарымен Сағиды нұқып қалды да:

- Не керек ей! Адасқан кәрі ит? - деп, тергей бастады.

Шөңірейген көздеріне жас толып, Сағи қарт селк-селк етін:

- Балам! Мен ғой әкең - деген сөзді, қалшылдап тұрған тістерінің арасынан әрең шығарды. Сәрсен біраз кідіріп тұрды да:

- Әке дейді ғой, әке дегенің кім екенін білесін бе өзің?! - деген сөздерден соң, біраз үнсіздік орнады. Сәрсеннің сөзі сол үнсіздікті бұзып, Сағиға оқтай қадалды. - Менің әкем жоқ! Ол мен үшін өлген адам! Бұл сөздерді есітіп тұрған қарттың жүрегі, қайғыдан қан жұтып, қарс айырылғандай.

- Кешпір мені, адастым. Өзімнен басқанының бәрін жау көріппін. Ал, қазіргі күйім мынау, бір аяғым жерде болса, бір аяғым көрде...

Сәрсен әкесінің сөзін аяқтатпай іліп әкетіп:

- Өлгелі келдім дегің келіп тұр ма?! Өкінішті, бәрін кеш түсінген екенсін. Енді сенің түкке де керегің жоқ, өз жөніңмен кет - деді де, есікті тарс жауып үйіне кіріп кетті. Сағи жарылған еріндерін тас жұмырт алып, келініне жас толған көздерін қадады да, жауап күтті. Байқұс әйел ерінен асып қайда барсын, ол да Сәрсеннің артынан ілесіп, ағаш есіктің артына сіңіп кетті. Сағидың келбетін айғыздап тілген, ағарған әжім сызықтарының әрқайсысы бір-ақ тілектің ізі екенін ұлы да, келіні де аңғарған жоқ. Сағи емшек сұраған жетім балаша, біраз тұрды да, жырым-жырым жеңінен білегіне дейін көрінген қайыстай кара қолымен қойша домалаған көзінің жасын сүртіп, қойынынан Сәрсенің жас кезіндегі суретін алып, есіктің қоңырауына қыстырды да, ауладан шығып кетті. Күн баяғыда батып, ауыл іші қараңғылана бастаған екен. Артына қайта-қайта қарап, теңселе қозғалып, аяғын әрең басып, ауылдан да шықты. Артына жалтақтай қарап, ауылдан алыстай берді. Алыстай берді...

Күн аспан төріне шарықтай шығып, шаңқай түске ауысқан шақ. Ақша бұлғтар төңкеріле бір-бірімен жарыса қозғалып, төскейге қарай асығуда. Көлеңкелері жер бетімен құлай жүгірген сансыз көп қойларға ұқсап жосып барады. Орман іші жыбыр-жыбыр тірі көлеңкелерге толып кеткен. Бос лашықтың тесігінен келіп сығалаған күн сәулесі, оятатын жан таппады. Қоғамнан өз орынын таба алмаған жанның да орыны - дүниеде бос қалды.

КАЗАК ҰЛТТЫҚ ӨНЕР
УНИВЕРСИТЕТІ

ҚИЯЛ КӨКЖИЕГІ 15

Термеші

Ою – өрнек композициясы

Үш қонақ

Түнгі қала

Үкі

Автор: Ахметова Аягөз

КИНО ӨНЕРІН ТОПШЫЛАУ

Сөзбен жеткізу мүмкін емес сұлулықты не болмаса сұмдық қорқынышты көріністі тура жеткізу әдебиеттің қолынан келмейтін дүние. Сонымен қатар, әуен арқылы адамның жан дүниесін ашу, оны терең ойға батыру музыка өнерінің еншісінде, дегенмен де оның бұл қасиетін барша жан түсіне бермейді. Оған жан бітіре алатын, бір сөзбен айтқанда, музыканың баршаға бірдей түсінікті болуы үшін әдебиеттің «сөз өнері» деген элементін қосу керек. Музыка мен жан тербететін сөз адам көңілін тебіртпей қоймайды. Сонымен қатар, бұл ғаламат әлемде ең алғаш рет дүниеге келген тамаша өнер түрі - бейнелеу өнері. Әдебиетті қолға алсаң, көз елесіне, ал музыкада құлақ елесіне батарсың. Ал бейнелеу ешқандай да елеске жол бермейді. Ол тек өзінің сұлу бейнесіне еріксіз жөнеледі. Үнсіздікке толы құпия. Осының бір топқа жинап алып, тамаша өнер түрін тудырған келесі өнер түрі - театр өнері. Былай қарағанда мінсіз өнер түрі сияқты, дегенмен де ол үлкен кеңістікте еркін қозғалуға қол

жеткізе алмайтынын байқаймыз. Ендігі соңғы өнер түрі - кино өнері, ол тамаша құбылыс. Кино ғаламдық барлық өнерді бойына сіңірген ерке де ұлы дүние. Сонымен де ол кеңістікте еркін қозғалуға да мүмкіндік ала отырып, жоқ нәрседен бар жасай алатын сиқырлық қасиеті бар. Ал кино өнерінің иесі өнердің баршасынан хабардар болуы тиіс, әйтпегенде одан шебер кино маманы шығуына кепілдік беру қиын.

Қазіргі таңда көптеген кино көрермендері жақсы немесе нашар фильм деп бөліп жатады. Негізінде бұлай бөлудің қажеті жоқ деп түсінемін. Себебі бұның өзі біріншіден дәрекі естілсе, екіншіден өркөкіректікті көрсетеді. Егер де нашар кино немесе жақсы кино деп айту бұрыс болса, қалайша шынайылық пен жалғандықты ажыратуға болады? Шындық - ащы, сонымен қатар ол мәңгілік өмір сүрері белгілі. Ал жалғандықтың өмірі келте, Конфуций айтпақшы «өтіріктің басы бір тұтам». Бүгін тәтті, ертеңгі күні сор маңдайға ұрындыратын түбі терең күз. Тура сол сияқты киноны өміршең және уақытша деп екі топқа топшылаған жөн деп тұжырымдаймын. Шынайы өнер еш уақытта өлмейді. Сол өнерге қол жеткізген пенде де мәңгілікке ие болады. Бұл ерекшелік кез-келгеннің қолында жүрмес, бағалы дүние. Оған қызығушылық танытушылар да бар. Атақ-даңқын шарықтатқысы келгендіктен, өнердің соңынан ілесуді жөн көрген адам еш уақытта да мәңгілікке қол жеткізбесі айқын. Оның өнері өзімен бірге өмір сүріп, өзінен кейін тіптен ұмытылып кетуі де не болмаса өз иесінен бар жоғы жарты ғасыр ғана ұзағырақ тұрып, жаңа толқынның келуімен оның есігі мәңгілікке жабылуы да ғажап емес. Бұл әрине өте қайғылы жағдай, дегенмен де жақсылық пен жамандықтың орны бір емес пе, олар бір-біріне сүйсіне өмір сүре алмайды. Жаман болмаса, жақсыны одан қалай ажыратуға болады. Сол себептен де «жақсылықтың негізі - жамандық» деп қазақ бекер айтпаған.

Енді өміршең кино мен уақытша киноны өмірге әкелетін кімдер және оның айырмашылықтары қаншалықты алыс және ұқсастығы қаншалықты жақын екені өзге түгілі, өзіме де қызықты мәселе. Соған қарамастан, мен өзімше бұл сұрақтарға жауап бергім келеді. Уақытша киноның иесі жоғарыда айта кеткендей өз артынан мәңгілік із қалдыру мақсатын ұстанған жан деп көремін. Ол менің ойымша, алдымен белгілі бір заман өкілін қызықтыратын тақырыптың басын ашып алып, солар арқылы қаржының көзін көруді мақсат етеді. Мысалы, қазіргі кезде болсын, өткен ғасырларда болсын не нәрсе болса да жастарға арналып жасалған дүниелер мол болып келеді. Сол сияқты қаржы жағын ойлайтын режиссерлер жастарды қызықтыратын тақырыпқа көптеп түсіреді. Ол әрине махаббат тақырыбы. Бір ғана сюжет арқылы бірнеше сценарий құрастырып, тәтті де жастар армандайтын сұлу дүниені жарыққа алып келеді. Ақыр соңында барлығына көз жүгіртіп қарағанда бір түсті мата сияқты екенін байқайсың. Барлығы да бірдей ақ немесе барлығы да бірдей қызыл мата. Ал осы құбылысқа қарама-қарсы дүние бұл

ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР
УНИВЕРСИТЕТІ

өміршең кино. Өміршең киноның жақсы қасиеті көп. Бір ғана кемшілігі бар, ол - ащылық. Тым ащы. Жаныңды шымшып ауыртқандай әсер қалдырады. Шынайы қоғам, ақиқатқа көз жеткізер көріністер гура бір ақ матаға бейнеленген түрлі-түсті, сан қырлы бейне сияқты. Неге ақ мата? Өйткені ешбір адам баласын кінәламайды, тек оның бетпердесіз жүзін көрсетеді. Сол себептен де, жоғарыда айта кеткендей, өміршең кино жаныңды шымшып ауыртады, бірақ жылатпайды. Терең ойға салады. Белгісіз әлемнің түбіне қамап қояды. Ал уақытша кино жаныңды сипап жылатады. «Ах, не деген сөздер!» немесе «Не деген жүрек сезімін төңкерер көріс!» дегізетіні болмаса, еш ойға кіргізбейді. Тереңге сүгің келеді. Бірақ мүмкін емес, өйткені таяз көлшіктен не күтуге болады. Ал өміршең киноның тереңі бітпес, сол шексіз тереңдікке бойлаған сайын қызықты да тансық дүниенің куәгеріне айналасың. Міне, біздің түсінігіміздегі, жақсы кино мен нашар киноның басты айырмашылығы. Ендігі, екінші бөліктегі айырмашылығы, менің түсінігім бойынша, мынада сияқты. Уақытша киноның бір жақсы қасиеті бар ол - демалдырушы. Айналадағы қоғамынан шаршаған Көрерменін демалдырады. Жанын тынышландырып, кше тыныққан сезім қалдырады. Фанатизмге алып келуі де мүмкін. Ал өміршең кино кері қасиетті жүзеге асырады.

Қазіргі таңда көптеген көрермендер, солардың ішіндегі өміршең киноны сүйетін көрермендер «қазіргі таңдағы кино өнері тым төмендеп кетті, қазір барлығы да өзінің сарқылмас байлығының арқасында мағынасыз, қайталана беретін бір сюжеттік фильмдер түсіруде. Ал кезінде, өткен заман уақытындағы режиссерлер әрқашан да тамаша ойлы, терең философиялық мағынадағы фильмдерді дүниеге әкелген. Қазіргі таңда барлығы қаржының соңынан қуып кеткендей.» деген пікірлерін білдіріп жатады. Мен бұл пікірмен 50 пайыз келісушілік танытсам, 50 пайыз келіспейтінімді айтқым келеді.

Біріншіден, қазіргі таңға дейін өткен заманның киноларынан тек өміршең кино ғана жеткен деп ойлаймын. Ал қазіргі кинолардың арасында өміршең кино жоқ деп кім айтты?! Тіптен олай емес, тек қана біз оларды байқамай жүрміз. Өйткені қазір уақытша киноның көптігі соншалықты өміршең -онының бетінен басып тастап отыр. Тағы бір ғасыр өткеннен кейін бәрі де айдан анық түсінікті болатыны белгілі. Өйткені қыстағы қар көктем мезгілінде еріп, жердің шынайы бет-әлпеті көрінбейтін бе еді?! Өткен ғасырда Италияның мықты режиссерлерінің бірі Мекельанджело Антанионидің фильмдері өз заманындағы оның көрермендері тіптен аз болған, ал қазіргі таңда оның фильмдері жоғары бағаланады. Болашақ режиссерлер оның фильмдерін үлгі тұтады, ерекше құрметтейді. Міне нағыз өміршең кино. Оның фильмдерінің өзгеден айырмашылығы не сонда, өміршең боларлықтай? Ол біріншіден, ақиқатты көрсетті, бәрімізге белгілі ақиқат әрқашан да жанымызға жақпайды. Екіншіден шынайы жүректен шыққан өнер әрқашан жүрекке жетеді. Сол үшін де әлемде мынадай тамаша мәнер бар емес пе: «Жүректен жүрекке».

Қорыта келе, қандай кино болса да, ол дұрыс. Көптеген психологтар мен философтардың: «өмірінде бір жан кездесе, тіпті ол жан бір сәтке ғана сенің көз алдында болғанның өзінде ол кездейсоқтық емес.» деп айтуы бекершілік емес шығар. Сол сияқты бұл заманымызда болып жатқан кинолардың бәрі кездейсоқтық емес, мүмкін, Қазақстанның танымал режиссерлерінің бірі Данияр Саламаттың айтқанындай нашар кино жақсы киноны дүниеге келтіріп, оны аяққа тұрғызу үшін қажет те болар, кім білсін?!

ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР
УНИВЕРСИТЕТІ

«КӨЗБЕН КӨР ДЕ, ІШПЕН БІЛ...»

«Махаббат» атты күдіретті бір ғана сөзбен түсіндіру өте қиын. Күллі ғаламды гүлдендіріп, түрлендіріп, әсем қылып, адам көңіліне ерекше шаттықтың шыңын ұялататын да осын-ау ұлы күш...

Оның қамтитын ауқымы кең. Махаббат дегенді тек қана қос ғашықтың арасындағы сезім деп ұғынбауымыз керек. Жердегі жұмыр басты пенде болып жаралғаннан кейін, бірінші кезекте Аллаға деген махаббат жүрегімізде тұруы шарт. Екіншіден, «Отанды сүю иманнан» екенін ескерсек, біздерге пана, қамқор, жемісімен асырап отырған Отанымызды сүю парызымыз. Сондай - ақ, түн ұйқы

төрт бөліп, перзенті үшін қажет кезде жаның қиюға да дайын жүретін ғұмырымыздағы ең аяулы жан «анаға» деген махаббатымызды бір сәтке де көңілімізден шеткері шығарып тастауға тиісті емеспіз. Махаббаттың мәнін жіктей берсек ұзағынан созылары хақ. Әркім оны өзінің сана сезіміне байланысты болжайды. Және солай көреді. Ақылының жеткенінше сараптап пайымдайды.

Ал, қазіргі таңда өрімдей жастарымыз, ертеңгі маман иелері махаббат дегенді қалай түсінеді екен? Иә, көрнекті театр сыншысы, ұлағатты ұстаз Әшірбек Сығайдың жетекшілігімен Қазақ Ұлттық Өнер университетінің «театртану» мамандығының 3 курс студенттері ашып, жалғасын тапқан «Ес - аймақ» пікірталас клубына кезекті мәселе ретінде ақпан айының 13-ші жұлдызы күні «Көзбен көр де, ішпен біл...» атты тақырып тандалып, махаббат жайында шешімсіз жүрген сан сұрақтардың жауабын қарастырып көруге талпынған болатынбыз.

Тағы қайталап өтейік. Махаббат дегенді әркім әртүрлі қабылдайды. Сондықтан алуан ойлардың жиын барысында етек жайылуы да заңдылық еді. Иә, біреулер махаббат ол айтып келмейтін сезім десе, кейбіреулері бүгінде махаббат мүлдем жоқ деп ағынан жарылды. Ал қайсібіреулері махаббатты, яғни құлай сүюді ерлікке балап жатты. Міне, пікірталас осылай болуға тиісті шығар. Расында да, шындығын бұғып қалмай, айтқаны үшін ешкімді кінәға артпаймыз. Оған хақымызда болмас. Күмәнсіз сол тұста шертілген сырлардың өзімізге қажет ау дегенін жадымызға сақтадық та, керек емесін жанға жақын тұтпадық..

біздің бір білеріміз кешегі өткен баһадүр бабаларымыз айтқан: «Отан отбасынан басталады» деген сөздің астарында қаншама мән, мағына жатыр. Бүгінгі кезде бүлініп, Отанға құрметсіз, ғашықтыққа немқұрайлы қарап жүргендер сол аталы сөздің тереңіне үнілмегендер. Қазақ халқының патриоттық әндерін тындап, лирикалық жырларын жаттап, салт - дәстүріміздің тынысымен дем алып өскен бала болашақта махаббаттың заңғарынан көрінері анық. Олай болса жұдырықтай жүректерден «махаббат» дейтін алпауыт кейде дауыл, кейде тасқын, кейде ешбір нәрсеге бағынбайтын сезімдеріміз ортаймасын. Бастысы имандылығымызды жоғалпайық! Отанға деген махаббатымыз арта берсін... Өйткені Отанынан безінген адам опасыз. Төл тарихымызға тамыр тастап, парақтарын ақтарсақ өз елін, жерін, ділін, тілін, дінін сатқандардың біреуінін де оңып кетіп, бақытқа жетті дегенін естімейсің. Мысалға, кәне қала Отырар қамалының есігін жауларына ашып беріп сатқын атанған Қарашоқыны алуға болады. Қас дұшпанынан қайыр күтін ақыры соңында қасының қолынан қаза таппа па еді?

Ендеше, Жаратушымызға сансыз шүкірлік танытып, ортақ Отанымыздың көркеюіне ат салысып, қымбат жандарымызға жақсылық тілеп, ғашықтыққа адалдық танытудан тайынбайық!

Айта кетер тағы бір жайт, «Ес - аймақ» атты студенттердің пікірталас клубы әр ай сайын қазіргі ортамызда өзекті, маңызды деген мәселелерді талқылап отыруға бел байламақ. Осы шараға қатысып, сіздерде ойларыңызды білдіруге асығыңыздар...

КАЗАХ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР
УНИВЕРСИТЕТІ

ШАБЫТ - КОЛЫБЕЛЬ ТАЛАНТОВ

Байсакалов Арал Бекенович

Заслуженный деятель искусств РК, профессор

На мой взгляд, КазНУИ занял прочное лидирующее положение в Казахстане среди всех ВУЗов по всем показателям. Во-первых, профессорско-преподавательский состав очень сильный, можно сказать, лучший в Казахстане. Здесь работают очень известные мастера. К примеру, наша кафедра показывает хорошие результаты: по количеству лауреатов она превосходит Национальную Консерваторию им. Курмангазы. На нашей кафедре Раиса Кожобековна готовит скрипачей, которые сейчас **Д**отают в разных странах мира. У нас преподают отличные педагоги Сеитова З. И., Бекмагамбетова М. Х., Дусембаев А. С. Сейчас хорошим зав. кафедрой является Туякова С. Б., и это не только моё мнение. У нас дружный коллектив, нет ни склок, ни ссор.

Я очень рад здесь работать, потому что атмосфера здесь творческая, доброжелательная, коллектив дружный. Как говорится: старший помогает младшему, младший уважает старших. Чувствуется преемственность традиций. Проработав некоторое время за границей, я был приглашён в Астану. Динамика развития музыкального образования меня очень порадовала. Здесь я солировал с оркестром «Академия солистов» под руководством Б. К. Мусахаджаевой. Это ведь одно из достижений университета. В оркестре играют лучшие солисты, отличные музыканты. Недаром он известен по всему миру, и везде мы слышим о нём хорошие отзывы. Хочу сыграть с «Академией солистов» что-то интересное, потому что многое заигранно. Хочется, чтобы было и людям интересно и мне. Нужно что-то сказать своим исполнением, то, что задеет публику. А так повторять... это для «галочки».

Я все время думаю о студентах. Здесь есть талантливые студенты, но, к сожалению, не очень трудолюбивые. И это мне очень не по душе, потому что плохие специалисты сейчас не нужны. Я всегда **д**умую таким: «Где ты будешь работать в будущем?» Но есть также очень хорошие студенты, которые днём и ночами занимаются в коридорах, вот они - молодцы! Они добиваются высот: становятся лауреатами, находят достойную работу, поступают в магистратуру. Среди таких моих студентов есть очень хорошие. Они являются лауреатами конкурсов в России, Италии, Кубе, Болгарии.

В Шабыте условия хорошие и для педагогов, и для студентов! Наш университет сейчас на уровне лучших зарубежных ВУЗов. Ректор заботится об условиях работы и обучения. Я думаю, под дальнейшим руководством Айман Кожобековны Шабыт войдёт в число самых престижных университетов мира. Потому что педагоги имеют прекрасное образование, многие учились за рубежом, уровень педагогического состава очень высокий. С каждым годом увеличивается число победителей и лауреатов конкурсов.

У меня нет каких-то определённых жизненных кредо, мне кажется, в профессиональном плане человек должен добиваться своей цели упорным трудом, несмотря на временные трудности и спады. Человек должен реализовать свой потенциал, за это нас вознаградит Всевышний. А в человеческом плане, нужно быть очень добрым, не делать никому вреда. Примером может стать Бахытжан Мусахаджаева, в этом смысле можно сказать, она - просветлённый человек. Когда не приносишь зла, а творишь добро, ты уже хороший человек! Хочется, чтобы в КазНУИ выпускали добрых и хороших специалистов!

Желаю успехов журналу «Шабыт»! Пусть каждый из наших студентов станет профессионалом своего дела!

ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР
УНИВЕРСИТЕТІ

СОДЕРЖАНИЕ

А. Б. Байсакалов
«Шабыт - колыбель талантов»
19 стр.

Art gallery:

21-26-30 стр.

А. Поршнева
«КАЗАХСТАН-2050» - ПУТЕВОДНЫЙ МАЯК
Т.Тайшанов
«Полезные советы казахстанского мэтра»
22-23 стр.

Д. М. Мосиенко
«Композитор Санжар Байтереков»
24-25 стр.

Т. Туремуратова
«Я очень люблю восхищаться творчеством!»
27 стр.

А. Габдрашитова
«От лейтенанта до императора»
Е. Лумпов
«Для кого играем?»
28-29 стр.

Анонс
31 стр.

КАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР
УНИВЕРСИТЕТІ

ART GALLERY

21

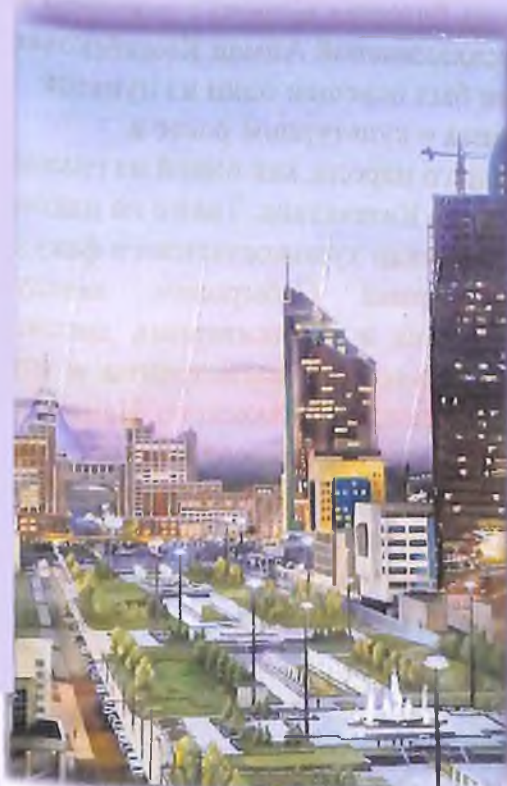
Вашему вниманию работы магистранта I курса
Айшы Сейтказиной
(живопись)

Набережная

Зажигалка

Водно-зеленый бульвар

Перекресток

ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР
УНИВЕРСИТЕТІ

«КАЗАХСТАН-2050» - ПУТЕВОДНЫЙ МАЯК

Мы приняли Стратегию «Казахстан-2050», чтобы казахстанцы крепко держали в своих руках штурвал будущего своей страны. Сегодня по долгосрочным планам работают многие успешные государства. Например, Китай, Малайзия, Турция и другие. Стратегическое планирование в XXI веке является правилом номер 1, ибо никакой ветер не будет попутным, если страна не знает маршрута и гавани прибытия. Стратегия «Казахстан-2050», как путеводный маяк, позволяет нам решать вопросы

ежедневной жизни людей, не теряя из виду наши основные цели. Это означает, что мы ежегодно, а не через 30-50 лет, будем улучшать жизнь наших граждан. Стратегия - это программа конкретных практических дел, которая день за днем, из года в год будет делать лучше страну и жизнь казахстанцев.

Президент Республики Казахстан
Н.А. Назарбаев

Казахстан 2050

Наша сила

www.strategy2050.kz

В последние январские дни в нашем университете прошло одно из важнейших событий, посвященных жизни нашего народа. 30 января в Большом концертном зале им. Ж.

Жабаева состоялось большая встреча с ректором нашего университета Мусахаджаевой Айман Кожобековной. В ходе конференции был освещен один из пунктов

Послания Президента о культурном росте и состоятельности нашего народа, как одной из главных составляющих будущего Казахстана. Также на данном

мероприятии выступили декан художественного факультета, профессор Асылханов Ермек Сабырович, заведующий кафедрой «Истории Казахстана и гуманитарных дисциплин»

профессор Касабекова Айнура Ильясовна, магистранты и студенты

нашего университета. Айман Кожобековна искренне призвала студентов Казахского Национального Университета Искусства к духовному обогащению и развитию языкознания, приведя в качестве примера главу нашего государства, в настоящее время в совершенстве владеющего английским языком. Что же касается основных новостей в послании «Казахстан - 2050», то одной из радостных новостей для студентов стало повышение размера стипендии на 25%. Хочется пожелать нашему университету успешного выполнения стратегии, ведь мы - один народ, одна страна, одна судьба.

Александра Поршнева

КАЗАХ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР
УНИВЕРСИТЕТІ

ПОЛЕЗНЫЕ СОВЕТЫ КАЗАХСТАНСКОГО МЭТРА

7 февраля 2014 года в стенах Шабыта состоялась творческая встреча известного, казахстанского кинорежиссёра, сценариста, профессора Академии искусств им. Т. Жургенова Дамира Манабаева с преподавателями и студентами факультета "Театр, кино и ТВ" нашего КазНУИ.

Дамир Манабаев вначале своего выступления выразил своё восхищение университетом: «Красивое, современное здание в центре Астаны, оснащённое всеми необходимыми удобными аудиториями,

съёмочной, монтажной и осветительным оборудованием является гордостью Казахстана. Всё располагает для творческой работы. Под руководством Народной артистки Айман Кожобековны Мусахаджаевой ваши студенты достойно представляют нашу страну на международном уровне. Это вызывает уважение и восхищение!» Эти слова было очень приятно услышать от такого известного мэтра казахского кино!

На мастер-классе режиссёр рассказал о своём творческом пути, более подробно остановившись на таких своих работах, как «Суржекей - ангел смерти» и «Лотерея». Дамир-ага поведал студентам о своих дальнейших творческих планах, также ответил на вопросы о киностудии «Казакфильм» имени Ш. Айманова.

Встреча длилась около двух часов и прошла в непринуждённой, тёплой обстановке. На прощание профессор дал студентам несколько полезных советов: побольше читать книги, смотреть «правильные» фильмы и, конечно, снимать хорошее кино. И, напоследок, по просьбе студентов и с разрешения Дамир-ага было сделано памятное фото.

ВПЕЧАТЛЕНИЯ ОТ КАЗМЕДИА

... Первоклассное техническое оснащение «Казмедиа Орталығы» позволяет причислять его к самым передовым не только в Центральной Азии и странах СНГ, но и в мире...

(Н.А.Назарбаев)

На сегодняшний день "Казмедиацентр" единственная структура, которая имеет мощное техническое оснащение. Студенты первого курса специальности «Операторское искусство» побывали на ознакомительной экскурсии в Казмедиацентре. Мы спросили у первокурсников, что им понравилось больше всего, и вот, ответы:

Омурзакова Алина: «КазМедиаЦентр» в разгар рабочего дня напоминает пчелиный улей: огромное количество народа куда-то спешит, что-то решается в коридорах, здесь чувствуется рабочая атмосфера. Побывав там, понимаешь, насколько профессия телевизионного деятеля тяжела, нервна, но интересна. Само же устройство телецентра отличается от обычного бизнес-центра, а с 22 этажа можно наблюдать шикарный обзор нашей столицы. Стеклопанельные стены создают ощущение невесомости, открывая панорамный вид города».

Ибашева Асель: «Для меня этот поход был долгожданным. Всегда, проезжая мимо этого величественного здания, мне хотелось побывать там, посмотреть как рождаются телевизионные программы. Встретили нас отлично! Всё было организовано: нам очень подробно и интересно показали Центр и рассказали о нём. Нас провели по съёмочным студиям, где непосредственно снимают различные передачи и новости. Мы увидели звукозаписывающую студию, которая функционально укомплектована необходимым техническим оборудованием. Впервые увидела виртуальную студию, которая творит чудеса. Довелось даже посмотреть на процесс одного из сюжетов для передачи!»

КАЗАК ҰЛТТЫҚ ӨНЕР
УНИВЕРСИТЕТІ

КОМПОЗИТОР САНЖАР БАЙТЕРЕКОВ

Приезд в Астану московского коллектива «ГАМ-ансамбль» по приглашению заведующего кафедрой композиции и ОСД КазНУИ С.Ж. Еркимбекова, состоялся в рамках празднования 100-летия со дня рождения американского композитора Джона Кейджа в 2012 году. На осеннем концерте прозвучало тогда немало интересных произведений современных авторов из различных стран, но «(Re)incarnation... [Tengri]» Санжара Байтерекова покорило меня более всего своей неповторимой аурой - мистической, шаманской, колдовской. В прошлом студент Казахской национальной академии музыки (ныне - КазНУИ), Санжар на сегодняшний день является аспирантом Московской консерватории. Уже сейчас, в возрасте 27-ми лет, композитор представляет свою страну на различных престижных Международных конкурсах, занимая почётные призовые места: II Международный конкурс Московской консерватории для исполнителей на духовых и ударных инструментах (Москва, 2010), «The 6th Pre art competition for young composers» (вторая премия, Цюрих, 2011), VII Международного конкурса композиторов им. П.И. Юргенсона (вторая премия, Москва, 2013), участник «Summer Composition Institute of the Harvard Music Department» (Бостон, 2012) и др. Его сочинения регулярно исполняются известными российскими, американскими и швейцарскими коллективами - «МАСМ», «Студией новой музыки», «ГАМ-ансамблем», «Pre art Convergence», «Talea ensemble», что является признанием таланта казахского композитора. Будучи аспиранткой РАМ им. Гнесиных, в последней поездке, связанной с учебным процессом, мне посчастливилось познакомиться с Санжаром и побеседовать с ним в Москве.

Д.М. Санжар, Вы - сын популярного казахского композитора Сейдуллы Байтерекова. Как складывалось музыкальное воспитание в Вашей семье?

С.Б. Были попытки со стороны родителей привлечь меня к музыкальным занятиям, но отец не был сторонником строгого воспитания - меня дважды пытались обучать в музыкальной школе, но безуспешно. Музыкой я начал заниматься уже после того, как отца не стало. Потерял я его рано, мне было всего 11 лет. В то время произошло одно мистическое событие - дядя привёл ясновидящего, который, увидев меня, сказал с уверенностью: «Это - будущий композитор!» Родные удивились, большого значения словам не придали, но, всё же, отвели в алматинскую Детскую музыкальную школу № 13, которую окончил экстерном, за 3 года. Затем я поступил в музыкальный колледж им. П.И. Чайковского на фортепианное отделение (класс Касымова). Композицией я начал заниматься на IV курсе, и тогда же созрело решение стать композитором.

Д.М. И Вы поступаете в Казахскую национальную академию музыки?

С.Б. Да, в класс профессора, Заслуженного деятеля искусств Серика Жексембековича Еркимбекова. Я услышал его произведения на Международном форуме композиторов в Алматы и решил, что общий язык будет найден. Обучаясь в Астане, я слушал западную современную музыку, Витольд Лютославский на тот момент был моим кумиром. В 2009 году я перевёлся на композиторский факультет Московской консерватории в класс профессора Л.В. Бобылёва, сейчас я продолжаю своё обучение в аспирантуре. В российской столице весьма насыщенная культурная жизнь и первый год у меня прошёл в экстремальном режиме: обилие информации, самой разной, музыки - всё это ошеломляло. Я понял, что попал в ту среду, которая поможет мне и далее знакомиться с новейшими направлениями современной музыки, в том числе западными. Одно из последних ярких впечатлений - встреча с Хельмутом Лахенманом, состоявшаяся в рамках XIV Международного фестиваля «Московский форум» в конце 2013 года.

Д.М. Действительно, приезд такого авторитетного композитора в Москву стал событием в музыкальном сообществе, и оно нашло отображение в столичной прессе. Во время встречи со студентами Московской консерватории Хельмут Лахенман сказал: «Разумеется, любой симфонический оркестр хочет играть то, что он уже знает. Моя музыка, как правило, вызывает возмущение: «Я пятнадцать лет учился играть на скрипке, а что вы меня заставляете играть?»... Слушание - это тоже искусство, это особый творческий путь, когда человек работает со своим слухом, воспоминанием, тоской по прекрасному» («Играем с начала»). Хельмут Лахенман затронул острую проблему, сложившуюся в современной музыке: «композитор - слушатель».

КАЗАХ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР
УНИВЕРСИТЕТІ

На сайте classic-online.ru, знакомясь с Вашими сочинениями, я прочла очень разные комментарии: «Один из перспективных московских композиторов (МГК, класс Бобылёва). Второе место на конкурсе Convergence» или «Действительно здорово! Образно и стройно по форме». Но есть отзывы и другого рода: «Жуткий скрип и лязг». В ответ было написано: «Где вы там лязг и скрип услышали - загадка. По-моему, это очень нежная, зыбкая, ирреальная музыка. Автор - настоящий мастер звукописи. Респект!» Итак, кто-то слышит в произведениях современных авторов, у Вас, в частности, скрип и лязг, кто-то - весьма мелодичную музыку...? Как вы считаете, что является первостепенным в решении проблемы восприятия современной музыки?

С.Б. Не могу сказать, что приятно слышать такие комментарии, но, всё же, отношусь к ним с пониманием. Исторически так вышло, что творчество композиторов не всегда находило тёплый приём со стороны публики. Какой я вижу выход из сложившейся ситуации? Одним из решений сложившейся проблемы «композитор - слушатель» является регулярное звучание современной музыки, так слушатель имеет возможность постоянно знакомиться с произведениями современных композиторов. Я рад, что руководство КазНУИ - ректор Айман Кожабековна Мусахаджаева и проректор Серик Жексембекович Еркимбеков - поддержали идею организации ансамбля современной музыки. Предложение об организации ансамбля современной музыки направлено в Мажилис, ждём ответ с надеждой.

Д.М. К этим надеждам добавлю слова из письма Юрия Каспарова, посетившего университет с мастер-классами в 2012 году: «Мне довелось читать лекции и давать мастер-классы и в Алматы, и в Астане, и я поражаюсь, как много иностранных музыкантов приезжает работать в эти города. Фактически, это непрерывный процесс. Я убеждён, что при таком заботливом отношении к своей национальной культуре Казахстана будет несложно в самые короткие сроки создать пространство современной музыки».

С.Б. Я очень рад, что университет приглашает именитых композиторов для мастер-классов. Это тоже один из важнейших аспектов развития молодых композиторов!

Д.М. Расскажите, пожалуйста, о зарубежных исполнениях вашей музыки.

С.Б. Я познакомился с большим количеством наших талантливых соотечественников, которые учатся за рубежом, например, блестящим виолончелистом Аскарком Ишингалиевым. Однажды он сказал мне, что хочет исполнить музыку казахского композитора. Я подумал: вот виолончель, но для этого инструмента написано огромное количество музыки. Мне нужен новый инструмент. Я исходил из основополагающего в культуре бахсы: человек и инструмент должны быть единым целым. Опустил струну со звука «до» на «фа» для получения рычащего звука с глиссандированием и виолончель у меня - не: поющий инструмент, а ударный. Получившийся тембр напомнил мне звучание кобыза. Я решил использовать в исполнении напёрстки, а зубы - как театральный эффект. Аскар с большим успехом исполнил моё сочинение «Контуры осязаемого», после премьеры позвонил мне и сказал, что зарубежная публика покорена. В своём отзыве французский композитор Клод Леду написал, что происходящее в зале походило на «механический балет» - публика с большим любопытством наблюдала за происходящим на сцене и, вставая и садясь, совершала своеобразный танец.

Д.М. Казахская музыка не оставляет никого в равнодушных - все зарубежные путешественники ещё в XIX веке писали о том, что Музыка Степей обладает притягательной магией. Я рада, что сочинение современного казахского композитора вызвало столь же сильный эмоциональный отклик в Брюсселе. Санжар, ваш путь только начинается, впереди - новые вершины и горизонты. Мы же будем с нетерпением ждать от вас новых произведений!

С.Б. Сейчас я занимаюсь обработкой детской песни для симфонического оркестра по заказу дирижёра В. Валева. К осени я должен написать три сочинения, премьеры которых состоятся в Москве, Ереване и Милане.

Беседовала: аспирант РАМ им. Гнесиных, преподаватель
кафедры музыковедения КазНУИ Д.М. Мосиенко

ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР
УНИВЕРСИТЕТІ

ART GALLERY

26

Город со светодиютому

Ночной город

Баўтерек иллюзия

Панорама

Вертолет с Ветерком

Автор: Айша Сейтқазин

КАЗАХ ҰЛТТЫҚ ОПЕРА
УНИВЕРСИТЕТІ

ТУРСЫН ТУРЕМУРАТОВА: «Я ОЧЕНЬ ЛЮБЛЮ ВОСХИЩАТЬСЯ ТВОРЧЕСТВОМ!»

Как нам известно, вокальное искусство в Казахстане на сегодняшний день развивается быстрыми темпами. К примеру, немаловажным шагом для растущего Казахстана стала мировая презентация нового государственного театра оперы и балета «Астана Опера». Современные отечественные исполнители выступают на мировых сценах и уже успели завоевать признание за рубежом. Таким образом и подрастающее поколение молодых вокалистов смело заявляет о себе. И мы по праву можем гордиться, так как именно наши студенты выступают на «главных фронтах»!

В этом месяце мы хотим представить университету новую восходящую звезду Туремуратову Турсын! Турсын является студенткой 2 курса кафедры «Вокальное искусство и хоровое дирижирование». Она получает образование по специальности «Вокальное искусство» (преподаватель - доцент

Руднева Татьяна Николаевна). К своим двадцати годам Турсын успела успешно выступить на нескольких международных конкурсах, получив призовые места. Нужно сказать, очень упорно. В 2012 году Турсын Г. Жубановой и II место на конкурсе им. останавливаясь на достигнутом, в этом таких важных для современных как Международный конкурс «Шабыт» Дельфийские игры» (г. Астана). Как стартом творческого пути молодой она показывает в 2013 году:

«В апреле я заняла I место на Конкурсе-фестивале «Art Hollyday» произведения: Джакомо Пуччини «Джанни Скикки» и Латифа Хамиди завоевала I место II-го Международного fest» (Финляндия г. Турку). Там я туре: Ян Сибелиус «Lastu lainehilla», Абдинуров «Толкын» и одно произведение на 2 туре «Туған жер» Әліби Абдинурова».

Безусловно, состязание было нелёгким. Вот что Турсын говорит об этом:

«Последняя победа была для меня неожиданной, так как конкурс проходил на высшем уровне: приехали вокалисты из разных стран. Несмотря на то, что все друг к другу относились очень хорошо, чувствовалась напряжённая обстановка. Но сейчас я думаю, что справилась с волнением и достойно выступила на сцене. Мне было приятно, что обо мне хорошо отзывались другие исполнители и педагоги. Многим очень понравились произведения наших отечественных композиторов!»

Беседуя с музыкантами, конечно же, нельзя не спросить об их предпочтениях в музыке. Любимыми произведениями Турсын являются произведения Моцарта, Пуччини, Чайковского, Римского-Корсакова, Алиби и Серика Абдинуровых. Думаю, уже этот список указывает нам на многогранность молодой вокалистки. При этом Турсын пишет стихи и музыку, посещает танцы, любит рисовать и просто обожает поэзию.

С виду спокойная и скромная второкурсница, Турсын представляет собой пример целеустремлённости и упорства. «В дальнейшем я и дальше буду стремиться выступать на международной сцене. Хочу стать мировой оперной певицей и представлять свою страну, нацию и культуру по всему миру. Внести вклад в творческую культуру нашего Казахстана, как мои любимые казахстанские исполнители Нуржамал Усенбаева, Айгуль Ниязова, Джамия Джаркимбаева - это моя главная мечта!»

«Я очень люблю восхищаться творчеством людей» - говорит Турсын, может быть, эта фраза - формула её успеха? Что ж? Как говорится: всё гениальное - просто! Перефразируя, возможно, можно сказать, все гениальные - доброжелательные! И Турсын - очень твёрдое доказательство этой теоремы. Нам остаётся лишь пожелать ей новых творческих побед!

преподаватель - доцент двадцати годам Турсын успела международных конкурсах, к победе она идёт поступательно и завоевала III место на конкурсе им. А. и С. Абдинуровых. Не же году она получает дипломы молодых исполнителей конкурсах и Международный конкурс «VII ни странно, эти победы были лишь девушки. И вот, настоящий класс

Международном (ОАЭ г. Дубай). Исполняла два «Ария Лауретты» из оперы «Қазақ вальсі». А в декабре конкурса им. Яна Сибелиуса «JS исполнила три произведения на I Луиджи Ардити «IL Vasio», Әліби

ОТ ЛЕЙТЕНАНТА ДО ИМПЕРАТОРА

История насчитывает множество великих людей, полководцев и реформаторов. Изучая жизненный путь таких особенных личностей, нам порой кажется, что они были наделены сверхспособностями. Сложно объяснить, как одному человеку удавалось управлять огромными массами людей, проникать в их умы, заставлять верить в себя и кардинально менять ход истории. На самом деле, это были обыкновенные люди, просто они ставили конкретные цели и уверенно к ним шли. Имя французского императора, государственного деятеля и полководца Наполеона Бонапарта история вряд ли забудет. Этот человек прошёл путь от лейтенанта до императора, вывел страну из революционного хаоса и установил в ней гражданский мир, создал новое законодательство и новые общественные институты.

Сейчас во Дворце Независимости проходит выставка «Наполеон. Жизнь. Легенда», посвящённая великому императору Франции Наполеону Бонапарту. На открытии выставки присутствовал аким города Астаны Имангали Тасмагамбетов, он подчеркнул, что это мероприятие достойно завершает год Франции в Казахстане и на него вносит большой вклад в дальнейшее сближение наших народов.

На этой выставке впервые в одной экспозиции представлены около 300 экспонатов. Это рукописи Наполеона, его личные вещи, мебель, а также произведения искусства, соответствующие той эпохе. Все они свидетели бурной творческой, политической и реформаторской жизни великого полководца, а также основных изменений гражданского общества при Наполеоне. Выставка предоставляет возможность увидеть своими глазами подлинные предметы, одежду, картины.

Я, как начинающий искусствовед, хочу рассказать об экспозиции выставки, то есть о том, какие места занимают те или иные экспонаты и как создаётся нужная атмосфера, которая помогает проникнуться темой выставки.

Экспозиция состоит из 9 разделов, помогающих последовательно наблюдать периоды жизни Наполеона: «Уроженец Аяччо, офицер королевских войск», «Французская революция», «Наполеон Бонапарт, генерал Революции», «Глава государства», «Миротворец и реформатор», «Императорская семья», «Полководец», «Ссылка и смерть» и «Рождение легенды». Каждый из них рассказывает о духе и времени, в котором жил французский государственный деятель Наполеон Бонапарт. На выставке представлены экспонаты, затрагивающие все области жизни французского императора, от военного снаряжения до нессесера с принадлежностями для ухода за зубами.

Лично я отметила то, что в отличие от многих других завоевателей, Наполеон не относился варварски к захваченным территориям. Именно со времени его вторжения на территорию Северной Африки началось изучение древней культуры Египта. В ходе исследований, проводимых учёными, рисовальщиками, литераторами, прибывшими с армией Наполеона, было найдено множество египетских артефактов. Бонапарт понимал, что нельзя стирать с лица земли историю такой древней цивилизации как Египет. Это, в свою очередь, отразилось на модных течениях во Франции, что подтверждает представленный на выставке Египетский сервиз императрицы Жозефины (1810 г.), включающий в себя фарфоровые чайник и чашки с изображением архитектурных памятников Древнего Египта.

Цветовое решение оформления экспозиционных залов выдержано в пределах двух цветов: серо-голубого и красного. Однотонный нейтральный фон помогает, не отвлекаясь, рассматривать экспонаты, а красный - цвет королей - расставляет акценты и поддерживает тематику выставки.

С моей точки зрения, данная выставка очень продуманная и содержательная. Выставленные экспонаты привезены из Музея писем и манускриптов (Париж), Музея армии (Париж), Национального музея Версаля и Трианонов (Версаль), Национального музея замков Мальмезон и Буа-Пре (Рюэй-Мальмезон), а так же из личных коллекций.

Выставка организована Объединением Национальных Музеев и Большого Дворца, а также Фондом Наполеона по инициативе Посольства Франции в Казахстане и при поддержке акимата города Астаны. Эта выставка является особенной и символической - она стала заключительным мероприятием перекрестного Сезона Франции в Казахстане. Желающие могут посетить выставку до 23 февраля.

ДЛЯ КОГО ИГРАЕМ?

- А у нас вчера концерт прошел.
- Ну и как, народу много было?
- Человек 20 от силы.
- В «Шопена» делали?
- Нет в большом...

Очень бы хотелось, чтобы диалоги подобного рода, были просто вымыслом саркастичного журналиста, но, увы, это не так. Красивые афиши внутриуниверситетских концертов, коими завешаны все доски объявлений с шестого по первый этаж, со всеми их лирическими названиями никак не гарантируют присутствие зрителей на мероприятиях. Казалось бы, университет объединяет творческих людей, которые должны быть равнодушны ко всему искусству, а не к отдельным его направлениям. Однако на деле это не так. Интерес к проходящим чуть ли не еженедельно концертам настолько низок, что начала их задерживают стабильно минут на тридцать, чтобы дать возможность организаторам, «выловить» своего зрителя и персонально каждого пригласить. Не думаю, что для кого-то это явление в новинку. А в итоге все равно - к музыкантам приходят только музыканты. Гёте говорил, что архитектура - это онемевшая музыка, так где же дизайнеры, художники? А режиссеры? Что может быть синкретичнее и роднее музыке, чем кино? Но и режиссеров на концертах не заметишь. Единственное мероприятие, на которое приходят все - это концерт по поводу посвящения! А все остальное время, личное, очевидно, преобладает над общим. А ведь можно и с чисто практической точки зрения подойти. Тогда каждая новая встреча с искусством, станет источником вдохновения, возможностью расширить кругозор и арсенал идей, что, в конечном счете, непременно принесет свои плоды в виде новых произведений искусства. Но нет! Очевидно, все мы гении и во вдохновении не нуждаемся. Наши шедевры рождаются в очереди в буфет и воплощаются в бесконечных диалогах за пятой чашечкой чая. Конечно, глупо ходить на концерты исключительно из эфемерного чувства долга, но еще глупее игнорировать происходящее вокруг, замыкаясь в собственном мирке. Неужели совсем не интересно? Куда подевалось знаменитое любопытство настоящих художников? Не нравится программа, приелся репертуар - так может свое что-нибудь предложить? Университет расшевеливают одни только музыканты. За всех отдуваются. А им, может быть тоже хочется просто прийти, посмотреть, послушать, побыть простыми зрителями. Для них концерты - это практика, слышу я постоянно. А что выставки для художников - это теория? Где творческие встречи с мэтрами искусства, где бенефисы, круглые столы какие-нибудь. Готовя творческий вечер, поневоле задумаешься, а стоит ли его проводить в стенах родного ВУЗа. Может лучше выбрать иное место, где-нибудь в городе, где вероятность увидеть зрителя в зале гораздо выше?

Мы варимся каждый в своем соку. Мы творим для себя и все больше отдаляемся друг от друга. А между тем всякое творчество - это, прежде всего способность воспринимать красоту, а уже потом создавать ее. На ум приходит фраза американского фантаста Томаса Диша: «Творчество - есть способность видеть отношения там, где их нет». Так почему же мы не видим? Почему наши отношения подчас замыкаются кругом нашей специальности. Да, никто не может гарантировать вдохновения, да, возможно нам, в силу множества причин, не понравится то, что мы увидели или услышали, но ведь может быть и наоборот. И потом, разве не положителен такого рода опыт сам по себе? Ведь речь-то по-прежнему идет об искусстве. А еще конкретнее - о музыке. Ходите на концерты. Ведь выбор есть! Муки собственного творчества никуда не денутся, но имеется шанс, что они благополучно разрешатся, столкнувшись с совершенно новыми формами восприятия. «Проблемы не могут быть решены на том же уровне мышления, на котором они были созданы», - сказал однажды никому не известный скрипач Альберт Эйнштейн.

ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР
УНИВЕРСИТЕТІ

Мировое Время

Пиксельный город

Правый и левый берег

Жизнь игра

Автор: Айша Сейтқазин

ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР
УНИВЕРСИТЕТІ

АНОНС

КИНО (ПРЕМЬЕРЫ!)

Лекарь: Ученик Авиценны
Режиссер: Филипп Штёльцль
Жанр: Драма / Приключения
Дата премьеры: 06.02.2014

Аттила Марсель
Режиссер: Сильвен Шомэ
Жанр: Комедия
Дата премьеры: 20.03.2014

Байкеры 3
Режиссер: Виджай Кришна Ачария
Жанр: Боевик / Триллер / Криминал
Дата премьеры: 27.02.2014

Красавица и чудовище
Режиссер: Кристоф Ганс
Жанр: Фэнтези / Триллер / Мелодрама
Дата премьеры: 13.03.2014

Охота за призраком
Режиссер: Марина Кунарова
Жанр: Фантастика / Боевик / Криминал
Дата премьеры: 30.01.2014

Охотники за сокровищами
Режиссер: Джордж Клуни
Жанр: Боевик / Драма / Биография / Военный
/ Комедия
Дата премьеры: 20.02.2014

Этот неловкий момент
Режиссер: Том Гормикэн
Жанр: Мелодрама / Комедия
Дата премьеры: 06.02.2014

Волк с Уолл-стрит
Режиссер: Мартин Скорсезе
Жанр: Драма / криминальный
Дата премьеры: 06.02. 2014

Август
Режиссер: Джон Уэллс
Жанр: драма
Дата премьеры: 30.01. 2014

Пришествие Дьявола
Режиссер: Мэттью Беттинелли, Тайлер
Джиллетт
Жанр: ужасы
Продолжительность: 89 мин.

Астана 2014 жыл.